

روزنامه جوان | شماره ۶۴۷۵

گزارش

مهسا محمدی*

از زمانی که جمعیت بشر رویه فزونی نهاد و دادوستدها افزایش یافت، لزوم ثبت معاملات آشکار شد. این مسئله باعث شد در زمان امپراتوری روم دوم جنوبی، با سرو سامان دادن به وضعیت کاتبان، کارمندانی به نام سردفتر، قرار داده‌ها را به صورت رسمی تنظیم کنند. بدین ترتیب بنیان سردفتری هم در نظام حقوقی میثنی بر قانون و هم در نظام حقوقی میثنی بر رویه قضایی، از سوی امپراتوری روم ریخته شد.

■ ■ ■

برای ثبت رسمی اسناد باید از یک چار چوب خاص پیروی شود، بنابراین در حقوق کشورهای مختلف، مقررات ویژه‌ای برای این منظور به تصویب رسیده که تمامی سردفتران مکلف به رعایت آن هستند.

■ **چالش‌های صدور اسناد الکترونیکی**

با ظهور اینترنت و گسترش تجارت الکترونیکی در سطح جهان، مسئله تأمین امنیت در آن ذهن حقوقدانان را به خود مشغول کرد. این امر موجب شد، مقررات بسیاری، در این زمینه به تصویب برسد و به طور ویژه از سال ۲۰۰۰ ازارهای حقوقی متعددی برای تنظیم تجارت الکترونیکی به کار گرفته‌شود. در آخر دانشمندان به این نتیجه رسیدند که می‌توانند از راه‌های موجود برای اسناد کاغذی استفاده کنند و با عنایت به اینکه امضای یک سند یکی از راه‌های معمول اعتباربخشی به آن است، می‌توان از همین روش برای اعتباردادن به سند الکترونیکی نیز بهره برد و به این ترتیب امضای الکترونیکی به وجود آمد.

امروزه در عصر الکترونیکی شدن امور، فضای سنتی در سیستم ثبت اسناد و املاک پالسیگوری نیاز امروز نیست، به طور کلی روش صدور اسناد رسمی، تفاوت‌های بسیاری با روش صدور اسناد الکترونیکی مطمئن دارد، زیرا برای صدور اسناد رسمی، متقاضیان باید به دفاتر اسناد رسمی مراجعه حضوری داشته‌باشند و در اینجاست که سردفتر علاوه بر بررسی هویت، رضایت و اهلیت متقاضی این نوع فرمالیسب حقوقی است، وارد می‌کند. از طرفی اصل اعتماد عمومی به تمامیت و صحت اطلاعات مندرج در سیستم ثبتی را که سبب تسهیل معاملات و کاهش هزینه معاملاتی می‌شود، مخدوش می‌کند.

این امر لزوم ایقای خدمات ثبتی در قلمرو عمومی را اجلب کرده ومنتج به آن شده است که در اکثر کشورها امروز ثبتی، اساموری عمومی و حاکمیتی تلقی شوند؛ یعنی به وسیله دولت‌ها و مقامات عمومی باید اذکار رسمی دانست و به همین جهت نباید آثار مشابهی را نیز برای این اسناد پیش‌بینی کرد.

■ **خدمات ثبتی، خدمت عمومی هستند**

سیستم ثبتی در اکثر نظام‌های حقوقی، قسمتی از بخش عمومی جامعه بوده‌است که به وسیله سازمان‌های حاکم در حقوق عمومی و تحت کنترل نهادهای عمومی اداره می‌شود؛ ام‌ری که سبب تمرکز نهاد ثبتی در دست دولت شده و متخصصان حقوقی درگیر در سیستم ثبتی هم که جزئی از این سیستم هستند، کارمند دولت محسوب شوند. وظیفه اصلی آنها نیز محافظت از جمع آوری، پردازش و ارائه اطلاعات صحیح و کامل در راستای حفظ منافع عمومی باشد.

بر همین اساس، خدمات ثبتی در همه جوامع

یادداشت

حامد رسولخانی

عوام‌گرایی نظام عدالت کیفری موضوعی است که گاهی توسط رسانه‌ها به سیستم

رصدن و قضایی تحمیل می‌شود. در این

روند رسانه‌ها نقش بسیار زیادی را ایفا

می‌کنند.

ابتدا نیاز است با مفهوم عوام‌گرایی کیفری آشنا شویم.
دکترین حقوق در تبیین این مفهوم بیان می‌دارند: «عوام‌گرایی کیفری فرآیندی است که به واسطهٔ آن «گروه‌های طرفدار نظم و قانون» و طرفداران حقوق بزددیدگان و دیگر افرادی که مدعی نمایندگی از مردم هستند، تأثیر فراینده‌ای بر سیاست‌های دولت می‌گذارند، در حالی که عقاید دانشگاهیان، گروه‌های حقوق‌شهروندی و فعالان عدالت کیفری کمتر مورد توجه قرار می‌گیرد.»

با وجود ابهام در چارچوب عمومی عوام‌گرایی کیفری، می‌توان چند وجه مهم برای این رویکرد بیان کرد.

اول، در عوام‌گرایی کیفری تلاش می‌شود از عقاید نخبگان دوری گزیده و نظرای مردم در سیاست‌گذاری گنجانده شود. دوم، این کار با هدف جلب افکار عمومی صورت می‌گیرد. سوم، این رویکرد نسبت به کارآمدی برنامه‌ها بی‌اعتنا بوده و به عامه‌پسندسی سیاست‌ها توجه می‌کند. در نتیجه می‌توان گفت: «عوام‌گرایی کیفری رویکردی است که بر اساس آن مقامات سیاست‌جایی با تمرکز بر جلب افکار عمومی، سیاست‌ها و برنامه‌هایی را که فاقد پشتوانه علمی و کارشناسی هستند، تدوین و اجرامی‌کنند.»

تمایل نداشتن رسانه‌ها به پوشش اخبار جنایی از جمله ویژگی‌های حاکم بر فضای رسانه‌های غربی و ایرانی پس از جنگ جهانی دوم در جهان بود. در این برهه زمانی اطلاعات و آگاهی مردم نسبت به سیاست‌های کیفری معمولاً از طریق پژوهشگران دانشگاهی، گزارش‌های دولتی، رسمی و کمیسورهای تحقیق به دست می‌آمد و از رسانه‌ها تنها به عنوان ابزار انتقال اطلاعات به مردم استفاده می‌شد.

بی‌تفاوتی رسانه‌های حرفه‌ای در انعکاس و تحلیل اخبار جنایی و عدم مشارکت آنها در شکل‌گیری سیاست‌های کیفری سبب شده‌بود، حتی برخی از روزنامه‌نگاران از عملکرد همکاران خود انتقاد کنند. از دیدگاه منتقدان، رسانه‌ها علاقه زیادی به انعکاس موضوعاتی مانند جرم و زندان نداشتند و مسائل اجتماعی مانند آموزش، مسکن و بهداشت برای آنها از اولویت بیشتری برخوردار بود.

سرویس اجتماعی ۰۰۸۸۹۸۴۴

اسناد رسمی همچنان یکه‌تازی می‌کنند

نگاهی به چالش‌های سردفتری در خصوص اسناد رسمی و اسناد الکترونیک

مجازی، با تحولات نوین و پدیده‌های نوظهوری همراه بوده‌است.

در واقع، گذر از نظام سنتی میثنی بر کاغذ و ورود به نظام نوین میثنی بر الکترونیک را می‌توان تحولی در نظام ادله اثبات دعوی دانست؛ رخدادی که با معرفی پدیده‌ها یا ماهیت جدید و نوظهوری مثل «دلیل الکترونیک» یا «سند الکترونیک» همراه بوده‌است.

ظهور شکل جدیدی از اسناد و دلایل در قالب «داده‌های الکترونیک» زمینه‌ساز تحولاتی در نظام ادله اثبات دعوی و نظام ثبت اسناد شده‌است. امروزه «سند الکترونیک» به عنوان بارزترین مصداق «دلیل الکترونیک» جایگاه خود را در نظام ادله اثبات دعوی تثبیت کرده‌است، بنابراین اکنون در کنار نظام سنتی ادله و اسناد، با نظام الکترونیک ادله و اسناد نیز مواجه هستیم.

با تحلیلی که از تأثیر فناوری اطلاعات بر حقوق داریم، این امر لزوم ایقای خدمات ثبتی در قلمرو عمومی را اجلب کرده ومنتج به آن شده است که در اکثر کشورها امروز ثبتی، اساموری عمومی و حاکمیتی تلقی شوند؛ یعنی به وسیله دولت‌ها و مقامات عمومی باید اذکار رسمی دانست و به همین جهت نباید آثار مشابهی را نیز وجود نداشته‌باشد. نظام حقوقی ایران نیز از این قاعده مستثنی نیست.

■ **ظهور دلیل الکترونیک**

گسترش کمی و کیفی استفاده از اینترنت، شیوه زندگی فردی و اجتماعی انسان را دستخوش تغییر و تحولات بنیادینی کرده و در ارتباطات و تعاملات افراد، به‌ویژه روابط معاملاتی و تجاری، شکل تازه‌ای بخشیده‌است. تغییر و تحولات حاصل از اینترنت، موجب طرح برخی چالش‌ها و مسائل نوظهور در عرصه‌های مختلف حقوقی شده‌است. نظام ادله اثبات دعوی یکی از عرصه‌های حقوقی متأثر از فناوری اطلاعات است که متعاقب تغییر شکل ارتباطات و تعاملات حقوقی افراد در فضای

مقابله رسانه‌های حرفه‌ای با عوام‌گرایی کیفری

با وجود این و با گسترش رسانه‌ها از دهه ۱۹۷۰ به بعد در جهان و در ایران هم‌زمان با پایان جنگ تحمیلی، کاهش مشکلات و آسیب‌های جنگ و

افزایش آمار بزهکاری، به تدریج رسانه‌ها به مسائل مرتبط با جرم‌گرایش بیشتری پیدا کردند و سهم اخبار جنایی در میان دیگر خبرها به نحو چشمگیری افزایش یافت.

علاوه بر افزایش کمی اخبار جنایی شیوه پردازش رسانه‌ای جرم از نظر کیفی نیز تغییر یافت. به این شکل که رسانه‌ها به طور خاصی بر اتفاقات جنایی غیرعادی تمرکز کردند که بر مردم تأثیر می‌گذارند. از این رو اخبار

جنایی مانند سرقت ساده و جرائم غیرخشونت‌بار شانس کمتری برای انعکاس در رسانه‌ها پیدا می‌کردند، در حالی که اخبار جنایی خشونت‌بار و جرائم مرتبط با مواد مخدر به طور گسترده‌ای پوشش داده‌می‌شدند. به موازات روند رو به رشد انعکاس اخبار جنایی، مراجعه مردم به رسانه‌ها جهت کسب اطلاعات مرتبط با این حیطه نیز افزایش یافت. در دهه‌های اخیر با تضعیف زندگی اجتماعی و کاهش ارتباط مردم با یکدیگر، افراد برای کسب اخبار موردنیاز دیگر به خوشیوآندان و همسایگان خود متکی نیستند، بلکه به منابع متنوع دیگر مانند رسانه‌ها روی آورده‌اند.

جهت کسب اطلاعات مرتبط با این حیطه نیز افزایش یافت. در دهه‌های اخیر با تضعیف زندگی اجتماعی و کاهش ارتباط مردم با یکدیگر، افراد برای کسب اخبار موردنیاز دیگر به خوشیوآندان و همسایگان خود متکی نیستند، بلکه به منابع متنوع دیگر مانند رسانه‌ها روی آورده‌اند. جهت کسب اطلاعات مرتبط با این حیطه نیز افزایش یافت. در دهه‌های اخیر با تضعیف زندگی اجتماعی و کاهش ارتباط مردم با یکدیگر، افراد برای کسب اخبار موردنیاز دیگر به خوشیوآندان و همسایگان خود متکی نیستند، بلکه به منابع متنوع دیگر مانند رسانه‌ها روی آورده‌اند.

در این میان علاقه مردم به رسانه‌های جنایی باعث شد که رسانه‌ها برای جلب مخاطب بیشتر به راهکارهای مختلفی مانند بزرگنمایی اتفاقات تمسک جویند. بزرگنمایی شیوه‌ای است که رسانه‌ها با استفاده از آن موضوعی را از طریق بازنامیدن گسترده بر اهمیت تر جلوه می‌دهند.

به تدریج سهم رسانه‌ها در شکل‌دهی افکار عمومی در زمینه جرم افزایش یافته و جایگزین نگرش کارشناسی شد. در این میان رسانه‌های به اصطلاح زرد تأثیرگذاری زیادی پیدا کردند.

نگاه رسانه‌های به اصطلاح زرد به جرم از دوجهت با نگرش کارشناسان و نخبگان حوزه عدالت کیفری متفاوت است. اولین تفاوت این است که تلاش برای جلب مخاطب بیشتر سبب می‌شود رسانه‌ها به تحریف حقایق در زمینه جرم و عدالت کیفری بپردازند. بزرگنمایی در انتشار آمار جنایی و تحریف حقایق مربوط به پیامدهای برخوردنظام عدالت کیفری با ناقضان قانون، ویژگی بارز انتشار اخبار جنایی در رسانه‌ها است.

دومین تفاوت نیز در این نکته است که برخلاف کارشناسان که با نگاه علمی به جرم نگریسته و تلاش می‌کنند، از طریق روش‌های علمی

به تشریح و تبیین وقوع پدیده‌های مجرمانه بپردازند، رسانه‌های غیرحرفه‌ای وزرد نگاهی سطحی به حوادث جنایی دارند و بازنامی‌های رسانه‌ای معمولاً فاقد جنبه تحلیلی هستند. بخش عمده‌ای از اخبار و گزارش‌های رسانه‌های غیرحرفه‌ای توسط خبرنگارانی تهیه و منتشر

مقرر در حکم شورای دولتی تنظیم و نگهداری شود.» بنابراین قانون فرانسه اجازه داده‌است سندر رسمی بتواند در قالب الکترونیک نیز ایجاد شود.

در ایران چنین اصطلاحی هنوز پا به عرصه حقوق نگذاشته‌است. در قانون تجارت الکترونیک ایران نیز از داده‌بیسام مطمئن بحث شده‌است. فقط از حیث غیرقابل انکار و تردید بودن شبیه به سندر رسمی کاغذی است، بنابراین در حال حاضر در حقوق ایران سندی تحت‌عنوان «سندر رسمی الکترونیک» نداریم، زیرا هنوز زیرساخت‌های حقوقی و فنی (ثبت الکترونیک) در مفهوم خاص آن فراهم نشده‌است. در حال حاضر فقط سند الکترونیک عادی و سند الکترونیک مطمئن دارای مبنای قانونی هستند.

■ **تفاوت صدور اسناد رسمی و الکترونیک**

دفتر ثبت سوابق الکترونیکی، تجلی سندر رسمی در ثبت مندرجات و محتویات آن در دفتر جاری دفترخانه، ظهور و بروز پیدایی‌کنند و همین امر موجب مشروعیت‌بخشی و ایجاد اعتبار برای سندر رسمی است.

در محیط الکترونیک نیز وجود چنین دفتری مورد توجه قانونگذاران اولیه ثبت الکترونیک در برخی کشورها بوده‌است و متعاقباً در تمام قوانین وضع‌شده مشاهده می‌شود. روش صدور اسناد رسمی، تفاوت‌های بسیاری با روش صدور اسناد الکترونیکی مطمئن دارد.

برای صدور اسناد رسمی، متقاضیان باید به دفاتر اسناد رسمی مراجعه حضوری داشته‌باشند و در اینجاست که سردفتر با رعایت شروط متعدد ماهوی و شکلی به بررسی هویت، رضایت و اهلیت متقاضی و تأیید انتساب امضای زیر سند یا اومی پردازد؛ یعنی سردفتر با ثبت و نگهداری نسخه‌ای از سند تنظیمی در یک پایگانی مطمئن، هر گونه تغییر بعدی را که در سندر رخ دهد، قابل افشای می‌داند.

■ **زیر سؤال رفتن اهلیت قانونی سند**

گرچه برای صدور گواهی‌های دیجیتال‌ی مراجع خاصی در مقررات پیش‌بینی شده‌ است ولی هیچ شخص یا نهاد مسئولی بر صدور اسناد الکترونیکی مطمئن نظارت ندارد.

به این خاطر گرچه به واسطه وجود گواهی‌ها وروش‌های الکترونیکی مورد استفاده در ساخت امضاهای دیجیتال‌ی، اصولاً انتساب امضا به صادرکننده سند احراز گردیده و تمامیت سند نیز حفظ می‌شود، ولی هیچ شخص یا نهاد مسئولی بر هویت امضاکننده، رضایت او از انجام معامله، اهلیت او و ممنوع‌المعامله نبودن او نظارتی ندارد.

به این ترتیب ممکن است شخصی با در دست داشتن امضای دیجیتال‌ی متعلق به دیگری اقدام به امضای سندی الکترونیکی به نام او کند یا آنکه امضاکننده در زمان امضای سند اصلاً از اهلیت قانونی برخوردار نباشد. مثلاً پس از صدور کلیدهای رمزنگاری و گواهی دیجیتال‌ی مبتلا به جنون شده‌باشد یا در اثر اجبار یاا کره سندر رسمی است.

اصطلاح سندر رسمی الکترونیک را اولین بار قانونگذار

فرانسه وارد ادبیات حقوقی کرد. ماده ۱۲۱۷ قانون مدنی فرانسه مقرر می‌دارد: «سندر رسمی، سندی است که توسط مأمورین رسمی که حق تنظیم آن را دارند و در مکانی که سند در آن تنظیم می‌شود با رعایت تشریفات قانونی تنظیم می‌شوند. این سند می‌تواند به صورت الکترونیکی تنظیم شود، مشروط بر آنکه مطابق شرایط

سند رسمی است.

اصطلاح سندر رسمی الکترونیک را اولین بار قانونگذار

فرانسه وارد ادبیات حقوقی کرد. ماده ۱۲۱۷ قانون مدنی

فرانسه مقرر می‌دارد: «سندر رسمی، سندی است که توسط مأمورین رسمی که حق تنظیم آن را دارند و در مکانی که سند در آن تنظیم می‌شود با رعایت تشریفات قانونی تنظیم می‌شوند. این سند می‌تواند به صورت الکترونیکی تنظیم شود، مشروط بر آنکه مطابق شرایط

بعد از استقلال عمومی گسترده از این نشریه دیگر روزنامه‌ها نیز به پوشش حوادث جنایی اقدام کردند و صفحه ویژه‌ای را به حوادث اختصاص دادند.

به عنوان نمونه یکی از دلایل استقبال از «روزنامه ایران» در ابتدای شروع به کار اختصاص دادن یک صفحه کامل به صفحه حوادث و توجه این روزنامه به اخبار جنایی دانسته شده‌است. تیراز روزنامه «جام‌جم» نیز پس از انتشار ویژه‌نامه این روزنامه که با عنوان «تنش» چاپ می‌شد، افزایش چشمگیری پیدا کرد. گرایش خوانندگان به حوادث و وقایع جنایی باعث شد «روزنامه‌ایران» از ۱۹۶۹ تا ۱۳۹۰ در کنار انتشار صفحه ویژه حوادث، ویژه‌نامه چهار صفحه‌ای به نام شوک منتشر کند.

به دلیل سودآوری چاپ اخبار جنایی به تدریج شمارگان و تعداد روزنامه‌ها و مجله‌های عامه‌پسند که به آنها «نشر به‌های زرد» گفته می‌شود، نیز افزایش چشمگیری پیدا کرد.

مضای بر این، رسانه‌های غیرنوشتاری نیز در برنامه‌های گوناگون به طرح اخبار جنایی پرداختند. در نتیجه اخبار جنایی به بخش ثابت برخی بخش‌های خبری تبدیل شد. صداسوسما تلاش کرد از طریق

پخش برنامه‌هایی مانند «شوک»، «جراغ خاموش»، «مکت» و «پرونده مستند» به حسن کنش‌گاو مخاطبانی که این نوع اخبار را دنبال می‌کنند، پاسخ گوید. نگاهی اجمالی به محتوای این برنامه‌ها بیانگر

بهره‌گیری گسترده از شگردهای ژورنالیستی برای جلب مخاطب است.

به عنوان نتیجه‌گیری باید گفت که رسانه‌ها نقش اصلی را در انتقال اطلاعات به مردم بر عهده دارند. در بسیاری از موارد، رسانه‌ها تلاش می‌کنند، نقش حلقه واسط را میان مردم و سیاستمداران ایفا کنند. نظر‌های اعلام‌شده در رسانه‌ها معمولاً به عنوان نظر‌های مردم قلمداد شده‌است و سیاستمداران خود را ملزم به پاسخگویی فوری به آن می‌دانند.

رسانه‌ها تلاش می‌کنند، دیدگاه‌هایی را که در حمایت از بزه‌دیدگان تشکیل شده‌اند به سیاست‌گذاران منتقل کنند. تجاری شدن فعالیت‌های رسانه‌ای باعث شده‌است، رسانه‌های غیر حرفه‌ای که همیشه عمر کوتاهی هم دارند به گزینش اخبار جنایی و بزرگنمایی

حوادث دست بزنند.

از آنجا که غالب اطلاعات مردم از موضوعات عدالت کیفری از طریق رسانه‌ها تحصیل می‌شود، آگاهی مردم دقیق نیست. بدین جهت برخی از محققان اولین گام برای مقابله با عوام‌گرایی کیفری را پررنگ کردن نقش رسانه‌های حرفه‌ای در امر اطلاع‌رسانی در خصوص جرم یا ملزم کردن رسانه‌ها به ارائه اطلاعات دقیق دانسته‌اند.

دیدهبان

رای وحدت رویه چیست؟

رای وحدت رویه جزو آرای محسوب می‌شود که در موارد اختلاف بین دادگاه‌ها صادر شده و تنها رأی است که دادگاه ملزم به رعایت مفاد آن و استناد به آن در آرای صادره است. با توجه به اینکه قضات در استنباط از قانون و اتخاذ نظر قضایی آزاد هستند و همیشه این احتمال وجود دارد که از متون قانونی برداشت‌های متفاوتی داشته‌باشند، پیامد آن صدور آرای مختلف در خصوص موضوعات مشابه را باید در نظر گرفت. بنابراین در این موارد ضرورت دارد که برای جلوگیری از صدور آرای متفاوت و متعارض و همچنین جلوگیری از بی‌اعتباری دستگاه قضایی، آرای صادر شود که قضات بتوانند در موارد مشابه مطابق آن عمل کنند.

■ **رای وحدت رویه با چه تشریفات‌ی صادر می‌شود؟**

به موجب قانون هر گاه در موضوع مشابه آرای مختلفی از حکم صادر شده، این آرا چون با هم در تعارض هستند، موضوع در هیئت عمومی وحدت رویه مطرح می‌شود. در این خصوص رئیس دیوان عالی کشور و دادستان کل کشور به هر طریق که از این امر آگاه شوند، نظر هیئت عمومی را درخواست می‌کنند.

هیئت عمومی دیوان عالی کشور با حضور دست کم یک چهارم از رؤسا و مستشاران و اعضای معاون کلیه شعب دیوان مزبور با ریاست دیوان یا معاون وی و با حضور دادستان کل کشور یا نماینده وی تشکیل می‌شود. موضوع مورد اختلاف هم بررسی و تصمیم گیری می‌شود. در این صورت نظر اکثریت که مطابق موازین شرعی باشد، ماکل عمل فوق است. در حقیقت در روند صدور چنین رأیی بدو دادستان کل کشور به دفاع از نکتی از آرای صادره متفاوت خواهد پرداخت و سپس هیئت عمومی با توجه به نظر دادستان کل کشور تصمیم لازم را در خصوص صدور رأی مذکور اتخاذ می‌نماید.

■ **آثار آرای وحدت رویه**

رای وحدت رویه حکم قانون دارد و تبعیت از آن برای دادگاه لازم‌الاتباع است. یک نکته باید مورد توجه قرار گیرد آن اینکه آرای مذکور نسبت به احکام قطعی شده بی‌اثر است، اما در موارد مشابه برای شعب دیوان عالی کشور و دادگاه‌ها لازم‌الاتباع است. یعنی دادگاه در صدور آرا، مکلف به تبعیت از مفاد آرای مذکور است.

■ **اهمیت تجدیدنظر در مفاد آرای وحدت رویه**

آرای احکام عمومی دیوان عالی کشور قابلیت تجدیدنظر ندارد و فقط به موجب قانون بی‌اثر می‌شود. در حقیقت برای بی‌اثر کردن چنین آرای صرفاً قوه مقننه، یعنی مجلس شورای اسلامی واجد صلاحیت است، نه دیوان عالی کشور. بررسی که در این زمینه مطرح می‌شود، این است که آیا دادگاه‌های عالی می‌توانند نظر قضایی خود را بر دادگاه‌های تالی تحمیل کنند؟ خیر. در نظام حقوقی ایران چنین امکانی وجود ندارد و صرفاً دادگاه‌ها ملزم به تبعیت از مفاد رای وحدت رویه هستند، بنابراین دادگاه‌های الزامی به تبعیت از آرای دادگاه‌های بالاتر به جز در مورد رأی وحدت رویه ندارند.

حل مشکلات قضایی دانش‌پنیان‌ها

سال گذشته «مجمع ششورای حل اختلاف ویژه رسیدگی به اختلافات شرک‌ت‌های دانش‌پنیان و نخبگان» «برای نخستین‌بار در ایران، در یازارک فناوری پردیس شروع به کار کرد.

قضات این شورا علاوه بر داشتن اختیارات ذکر شده در مواد ۹ و ۱۱ قانون شوراهای حل اختلاف، به درخواست اشخاص حقیقی و حقوقی، رسیدگی به اختلافات و ایجاد صلح و سازش در کلیه امور مدنی و حقوقی راهم دارند. شورای حل اختلاف استان تهران، جهت بررسی حل مشکلات و اجابت درخواست‌ها به طور مداوم شرک‌ت‌های دانش‌بنیان را رصد می‌کند تا نمایندگان این شوراها به شرک‌ت‌های دانش‌بنیان سرکش شوند. رئیس شورای حل اختلاف استان تهران، در این خصوص گفت: برنامه داریم با توسعه شعبات ویژه صلح و سازش شرک‌ت‌های دانش‌بنیان از اطاله دادرسی در جریان رسیدگی به پرونده‌های این شرک‌ت‌ها جلوگیری شود.

غلامرضا مهدوی با تأکید بر اینکه بسا ایجاد مجتمع شورای حل اختلاف ویژه رسیدگی به اختلافات شرک‌ت‌های دانش‌بنیان و نخبگان در کمترین زمان ممکن به پرونده‌های این شرک‌ت‌ها رسیدگی می‌شود و این پرونده‌ها با ایجاد صلح و سازش منتهوم خواهند شد، افزود: شرک‌ت‌های دانش‌بنیان دیگر مجبور به مراجعه به محاکم قضایی نخواهندبود و علاوه بر این از طولانی شدن فرآیند رسیدگی به پرونده‌های این شرک‌ت‌ها نیز جلوگیری می‌شود.